

матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції, 26-27 жовтня 2017 року / гол. ред. Т. Д. Щербан. – Мукачево : МДУ, 2017. – С.254-256.

2. Мороз О. Г. Підготовка майбутнього вчителя: зміст та організація : навч. посіб. / О.Г. Мороз, В. О. Сластьонін, Н. І. Філіпченко. – К. : Либідь, 1997. – 168 с.

3. Пометун О. І. Сучасний урок: Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко ; за ред. О. І. Пометун. – К. : А.С.К., 2004. – 192 с.

4. Руденко В. М. Роль інтерактивних технологій навчання у формуванні професійно-комунікативної компетентності майбутніх філологів / В. М. Руденко // Українська мова і література в школі. – 2010. – № 2. – С. 40–44.

5. Хомич Л. О. Підготовка майбутнього вчителя початкових класів в умовах зміни цінностей суспільства / Л.О. Хомич // Науковий вісник МДУ імені В. О. Сухомлинського. Вип. 1.30. Педагогічні науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://mdu.edu.ua/spaw2/uploads/files/2_4.pdf

УДК 028.1:37.016

МОВЧАН К.М.

Мукачівський державний університет

СТАНОВЛЕННЯ КНИГОЗНАВСТВА ЯК НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Книга в усі часи відігравала головну роль у суспільному та культурному житті. Незважаючи на стрімкі темпи інформатизації суспільства, створення електронних засобів комунікації, книга залишається найбільш поширеною формою створення та розповсюдження соціальної інформації, а книгознавчі дослідження все більше привертають увагу науковців.

Вперше книгознавство почали вивчати у 70-х роках XVIII ст. Австрійський поет, перекладач, бібліограф, бібліотекар Імператорської бібліотеки у Відні М. Деніс написав працю «Вступ до книгознавства», у якій виклав своє розуміння цієї науки. В книгознавстві він вбачав філологічну науку – бібліографію, що складається з трьох частин: історія рукописної та друкованої книги; друкарські справи; бібліотекознавство та каталогізація (створення бібліографічних каталогів з повним списком всіх випущених книг) [1].

В кінці XVIII ст. у Франції, після Великої французької революції, бібліотеки, які знаходились у монастирях, церквах, замках, маєтках були націоналізовані. Для впорядкування унікальних рукописних та друкованих праць необхідні були кваліфіковані фахівці. Уже у 1797 році декретом Конвенту було запроваджено читання курсу бібліографії у багатьох навчальних закладах. На початку XIX ст. у Франції, завдяки ґрунтовним дослідженням бібліографії, історії книги у вищих навчальних закладах, було сформовано потужну наукову школу французького книгознавства, яку представляли Е. Пеньо, Ф. Еберт. Науковці вивчали історію книги і бібліографію.

У 20-х роках XIX ст. в Росії теж була сформована наукова школа бібліографії, розпочалась ґрунтовна робота з вивчення книги. Засновником бібліографії був В. Сопіков. Обійнявши посаду головного бібліотекаря Імператорської бібліотеки, він налагодив бібліотечну роботу, ініціював закон

про обов'язковий примірник для бібліотеки, що значно покращило бібліотечну справу.

Справу В. Сопікова продовжив відомий бібліограф, вихованець Київської академії В.Г. Анастасевич. У своїй публікації «Про необхідність в сприянні російському книговидавництву», автор вперше вжив термін «книгознавство», піднімав питання про необхідність бібліографічної обробки журнальних статей.

У ХХ ст. проходила диференціація окремих галузей на вузчі, спеціальні галузі, що спонукало відокремлення книгознавства від бібліографії. Ще раніше, науковці Західної Європи Е. Пеньо, Й. Лелевель, К. Естрейхер, Ф. Ейхлер прагнули відмежувати бібліографію від книгознавства. Кожен із них по-своєму трактували це розмежування, вбачали суттєву різницю між бібліографією та книгознавством.

Значний внесок у цей процес зробив видатний російський бібліограф і книговидавець Лісовський М.М. Вивчаючи бібліографію, вчений писав: «Предмет бібліографії складає книгознавство в найширшому розумінні цього слова. Сюди належать будь-які розшуки літературних і художніх старожитностей, історія книгодрукування, опис та історія бібліотек, історія книготорговельної і видавничої діяльності, відомості про письменників і художників, бібліографів, топографів, книговидавців і т.п.» [2, с.41-51].

Період кінця ХІХ початку ХХ ст. ознаменувався стрімким розвитком книгознавства, книгознавчих досліджень в області філософії книги, історії книги, друкарства та ін. В цей період розвивається навчальна дисципліна, створюються книгознавчі організації, розвивається книгодрукування. Значну роль у становленні та розвитку книгознавства відігравали П. Куліш, Т. Шевченко, Марко Вовчок, І. Франко, Б. Грінченко. Але спроба тоталітарного режиму політизувати книгознавство, як особливу форму ідеології, призвело до заборони праць видатних бібліотекознавців, істориків, письменників; закриття наукових шкіл, товариств; припинення видачі наукових збірників, часописів. Книгознавство було проголошено лженаукою, шкідливою для народу і суспільства. З кінця 1931 по 1958 рр. термін «книгознавство» був відсутній навіть в енциклопедії.

Зусиллями науковців бібліотечно-бібліографічних установ, вищих навчальних закладів, у 1959 році книгознавство відродилось. Всесоюзна Книжкова палата була визнана провідною установою в галузі книгознавства, відкривались кафедри книгознавства в провідних вищих навчальних закладах культури. Вчені Сікорський М.М. та Сидоров О.О. дали визначення книгознавству як комплексній науці про книгу і книжкову справу, складовими якого є редагування, мистецтво книги, бібліотекознавство, бібліографія, історія книги.

Незважаючи на отриманий статус самостійної навчальної дисципліни, книгознавство має низку невирішених проблем. Це – визначення книгознавства як науки, проблема професійної підготовки фахівців-книгознавців. Зростання інформатизації суспільства, обсягів інформації, вимагає нових методик викладання дисципліни, необхідність наукового і творчого підходу у

викладанні і засвоєнні дисципліни, узгодження з інноваціями, проблемами, які відбуваються на вітчизняному та світовому ринках праці.

Література

1. Становлення науки про книгу в світі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://studopedia.com.ua/1_64047_stanovlennya-nauki-pro-knigu-v-sviti.html (дата звернення: 15.04.2017).

2. Баренбаум И.Е. Н.М. Лисовский и становление книговедения в России / И.Е. Баренбаум // Книга : Исслед. и материалы. - 1999. – Сб.70. - С.41-51.

УДК 378:316.422(477)

МОЛНАР Т.І.

Мукачівський державний університет

РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

На сучасному етапі становлення української держави однією з нагальних потреб є реформування системи підготовки педагогічних кадрів. Цей процес потребує урахування не лише досягнень національної науки, але й вивчення основних тенденцій і закономірностей функціонування системи професійної підготовки вчителів у країнах Європи.

Процес підготовки педагогів до професійної діяльності був і залишається в центрі уваги досліджень багатьох науковців як минулого (К.Ушинський, С.Русова, В.Сухомлинський та ін.), так і сьогодення (В.Бондар, Н.Бібік, М.Вашуленко, О.Савченко та ін.). Концептуальні засади модернізації освіти розкриваються в працях В.Андрущенка, Б.Гершунського, Н.Ничкало та ін.

Модернізація системи підготовки вчителів початкової школи є однією з актуальних проблем сьогодення, адже вона повинна відповідати оновленим вимогам і забезпечувати належний рівень готовності педагога до ефективної професійної діяльності. На цю проблему відчутний вплив має долучення вітчизняної освітньої галузі до європейських та міжнародних освітніх стандартів.

Проаналізуємо досвід функціонування системи педагогічної освіти в Німеччині. Зміст професійної підготовки вчителів визначається на основі принципу прогностичності, його основними складовими є фахова, фахово-дидактична, психолого-педагогічна підготовка та педагогічна практика; укладання навчальних планів і програм обумовлюється потребами загальноосвітніх навчальних закладів [1].

Теоретична частина підготовки майбутнього вчителя здійснюється університетами, а практична – регулюється місцевими органами освіти і школами. Програми з присвоєння ступеня «Бакалавр освіти» (Bachelor of Education) та «Магістр освіти» (Master of Education) в різних університетах Німеччини можуть мати свої специфічні особливості; у деяких університетах підготовка здійснюється лише за магістерськими програмами, а інші пропонують як бакалаврські, так і магістерські [2].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>